

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Δ' τρίμηνο 2011

Το δελτίο οικονομικής συγκυρίας στον Τομέα Τηλεπικοινωνιών και Πληροφορικής παρουσιάζει τα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν τον τομέα ΤΠΕ στην Ελλάδα, όπως αποτυπώνονται στις έρευνες συγκυρίας του IOBE, στις εξής πέντε υποενότητες: α) το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ, β) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ, γ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ, δ) το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ και ε) το Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης στο σύνολο της οικονομίας

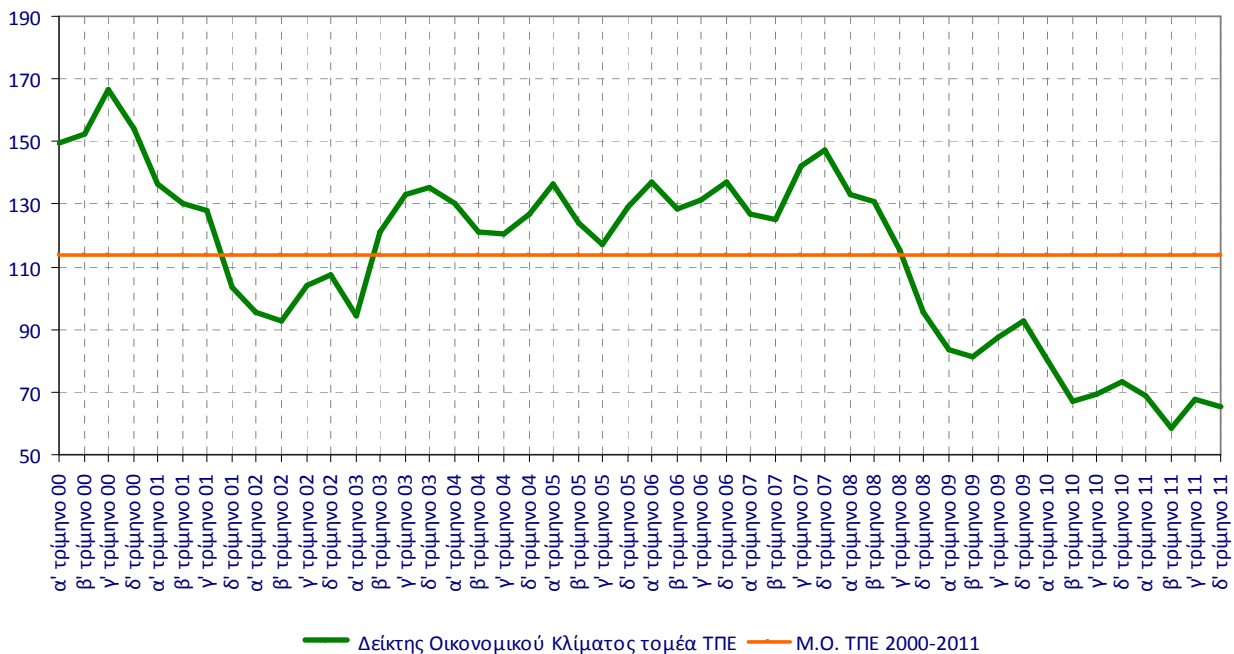
Μάρτιος 2012

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Δ' τρίμηνο 2011

1. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τομέα ΤΠΕ

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2011 διαμορφώνεται στις 65,3 μονάδες, υποχωρώντας ελαφρά σε σχέση με την επίδοση του τρίτου τριμήνου του έτους (67,8 μονάδες κατά μέσο όρο), χαμηλότερα και έναντι της αντίστοιχης περσινής μέσης τιμής του (73,1 μονάδες). Ο συνολικός δείκτης βρίσκεται σημαντικά χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο της περιόδου 2000-2011, ο οποίος διαμορφώνεται στις 113,6 μονάδες. Η οικονομική ύφεση και η κρίση στους περισσότερους κλάδους της εγχώριας οικονομίας έχουν επηρεάσει σημαντικά τον τομέα. Συγκεκριμένα, από τους επιμέρους δείκτες των κλάδων που εμπλέκονται στη διαδικασία εξαγωγής του συνολικού δείκτη, εκείνοι των Υπηρεσιών ΤΠΕ και της Βιομηχανίας ΤΠΕ κινούνται καθοδικά, εξέλιξη η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει από την άνοδο του δείκτη του Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχωρεί σημαντικά το τέταρτο τρίμηνο του έτους, σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, επηρεάζοντας και αυτή αρνητικά το οικονομικό κλίμα στον τομέα ΤΠΕ.

Διάγραμμα 1. Δείκτης Οικονομικού Κλίματος τομέα ΤΠΕ (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

Αναλυτικότερα στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών που συναποτελούν το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στον τομέα ΤΠΕ.

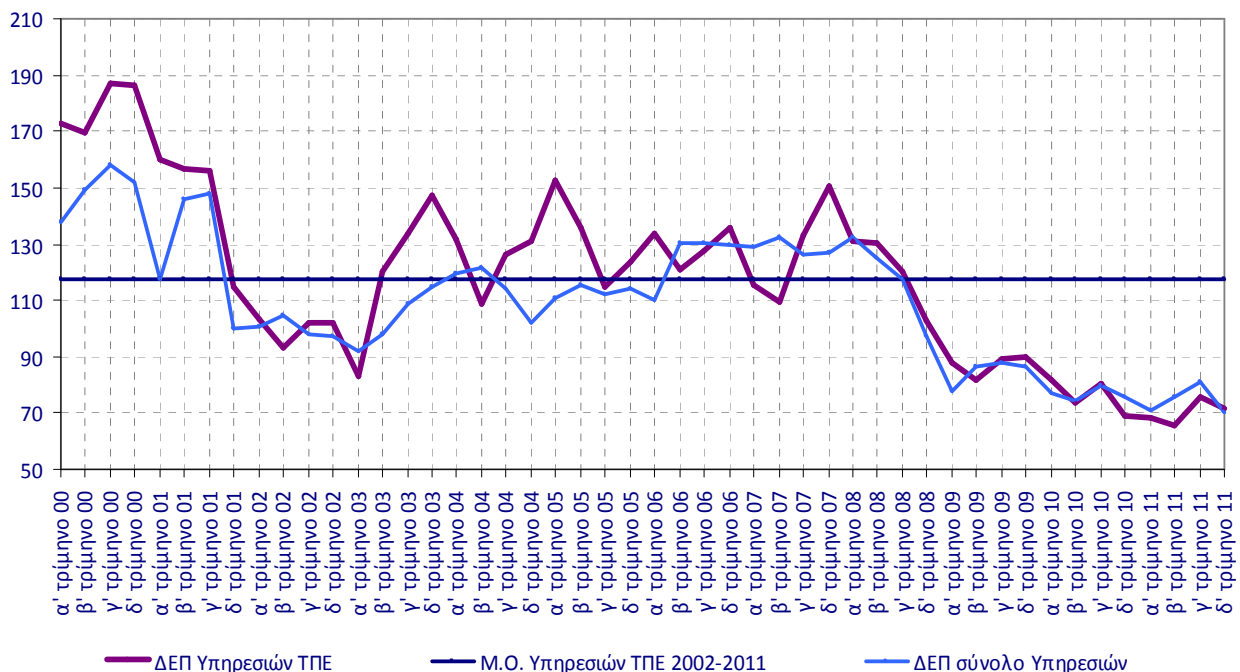
2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2011 κινείται **ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με τα επίπεδα του τρίτου τριμήνου του έτους**, στις 71,5 μονάδες (από 75,6 μονάδες), απέχοντας 6 μονάδες από την ιστορικά χαμηλή επίδοση¹ του β' τριμήνου. Σε σύγκριση με την μέση τιμή τριμήνου του συνολικού δείκτη Υπηρεσιών (69,9 μονάδες), ο δείκτης Υπηρεσιών ΤΠΕ βρίσκεται οριακά υψηλότερα κατά το υπό εξέταση τρίμηνο, για πρώτη φορά μετά το τρίτο τρίμηνο του 2010.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ είναι συνάρτηση των *εκτιμήσεων για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο*, των *εκτιμήσεων για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο* και των *προβλέψεων για τη ζήτηση τους προσεχείς τρεις μήνες*. Τα στοιχεία των επιμέρους αυτών δεικτών παρατίθενται αναλυτικά παρακάτω. Συγκεκριμένα, **η μικρή βελτίωση στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, αντισταθμίζεται από την πτώση στα άλλα δύο στοιχεία του δείκτη.**

Διάγραμμα 2. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες ΤΠΕ και στο σύνολο των Υπηρεσιών (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

¹ Με έναρξη της περιόδου μέτρησης του δείκτη το 2000

β. Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο

Στην ερώτηση σχετικά με την κατάσταση της επιχείρησης το τέταρτο τρίμηνο του 2011, μόλις το 5% των επιχειρήσεων του τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ δήλωσαν πως αυτή βελτιώθηκε (από 7% στο τρίτο τρίμηνο), ενώ το 1/5 αναφέρει πως επιδεινώθηκε (από 31% το γ' τρίμηνο). Το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων επομένως βελτιώνεται ελαφρά στο δ' τρίμηνο του έτους, στις -20 ποσοστιαίες μονάδες το (από -24 το γ' τρίμηνο), κατά 6 μονάδες υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση.

γ. Εκτιμήσεις για τη ζήτηση κατά το τελευταίο τρίμηνο

Αισθητή εξασθένιση σημειώνουν οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων Υπηρεσιών ΤΠΕ σχετικά με το επίπεδο της ζήτησης, με το αντίστοιχο ισοζύγιο ποσοστών θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να διαμορφώνεται το δ' τρίμηνο του 2011 κατά 10 μονάδες χαμηλότερα σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, στις -28 μονάδες, επίδοση πάντως σημαντικά ανώτερη της αντίστοιχης περυσινής (-40 μονάδες). Το 38% των επιχειρήσεων του τομέα (από 26%) δηλώνει μειωμένη ζήτηση σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο και μόλις το 1/10 επισημαίνει το αντίθετο.

Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για την κατάσταση της επιχείρησης το τελευταίο τρίμηνο	Εκτιμήσεις για τη ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τη ζήτηση τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-4,8	-3,0
β' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-8,7	0,3
γ' τρίμηνο 09	0,8	-9,6	-7,5	-7,1	-0,6
δ' τρίμηνο 09	-15,2	-8,4	9,4	-15,4	-5,4
α' τρίμηνο 10	-5,4	-17,2	-17,7	-24,5	-8,5
β' τρίμηνο 10	-13,8	-25,9	-24,6	-23,7	-18,0
γ' τρίμηνο 10	-25,9	-13,9	-3,2	-8,4	-11,9
δ' τρίμηνο 10	-25,9	-40,2	-13,4	-16,0	-4,6
α' τρίμηνο 11	-23,1	-37,3	-21,7	-19,3	-3,8
β' τρίμηνο 11	-26,0	-32,1	-31,7	-4,4	-5,5
γ' τρίμηνο 11	-24,0	-18,1	-16,6	-12,6	-12,2
δ' τρίμηνο 11	-19,9	-28,1	-23,6	-17,0	-16,9

*Ποσοστά επιχειρήσεων, σταθμισμένα με την απασχόληση

Πηγή: IOBE

δ. Προβλέψεις για τη ζήτηση τους προσεχείς τρεις μήνες

Σχετικά με τις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης τους επόμενους μήνες, το 44% των επιχειρήσεων αναμένει πτώση, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο έναντι του γ' τριμήνου 2011 (27%), ενώ ένα αυξημένο 21% (από 11%) προβλέπει άνοδο της ζήτησης βραχυπρόθεσμα. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων των επιχειρήσεων του τομέα Υπηρεσιών ΤΠΕ διαμορφώνεται κατά 7 μονάδες χαμηλότερα έναντι της προηγούμενης μέτρησης, στις -24 μονάδες, όταν το ίδιο διάστημα πέρυσι βρισκόταν στις -13 μονάδες.

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Σχετικά με τις προβλέψεις των επιχειρήσεων ΤΠΕ για την εξέλιξη των τιμών το προσεχές τρίμηνο, οι περισσότερες προσδοκίες παραμένουν αποπληθωριστικές στον τομέα των Υπηρεσιών, με το ισοζύγιο ποσοστών θετικών/ αρνητικών απαντήσεων να είναι σταθερά αρνητικό τα τελευταία δύο χρόνια, δηλαδή είναι σταθερά περισσότερες οι επιχειρήσεις που προβλέπουν πτώση των τιμών σε σχέση με εκείνες που αναμένουν άνοδο. Έτσι, το δ' τρίμηνο του έτους, ο σχετικός δείκτης κινείται στις -17 μονάδες (από -13 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), με το 18% των επιχειρήσεων να αναμένει αύξηση (από 14%) και τα 4/5 των επιχειρήσεων του τομέα σταθερότητα των τιμών βραχυπρόθεσμα.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Στον τομέα των Υπηρεσιών ΤΠΕ, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση του τομέα το επόμενο τρίμηνο, διευρύνεται κατά το δ' τρίμηνο και διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -12 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), σε σημαντικά δυσμενέστερο επίπεδο σε σχέση με το ίδιο διάστημα πέρυσι (-5 μονάδες). Τρεις στις δέκα επιχειρήσεις του κλάδου προβλέπουν μείωση των θέσεων εργασίας και ένα 13% προσμένει άνοδο το επόμενο διάστημα.

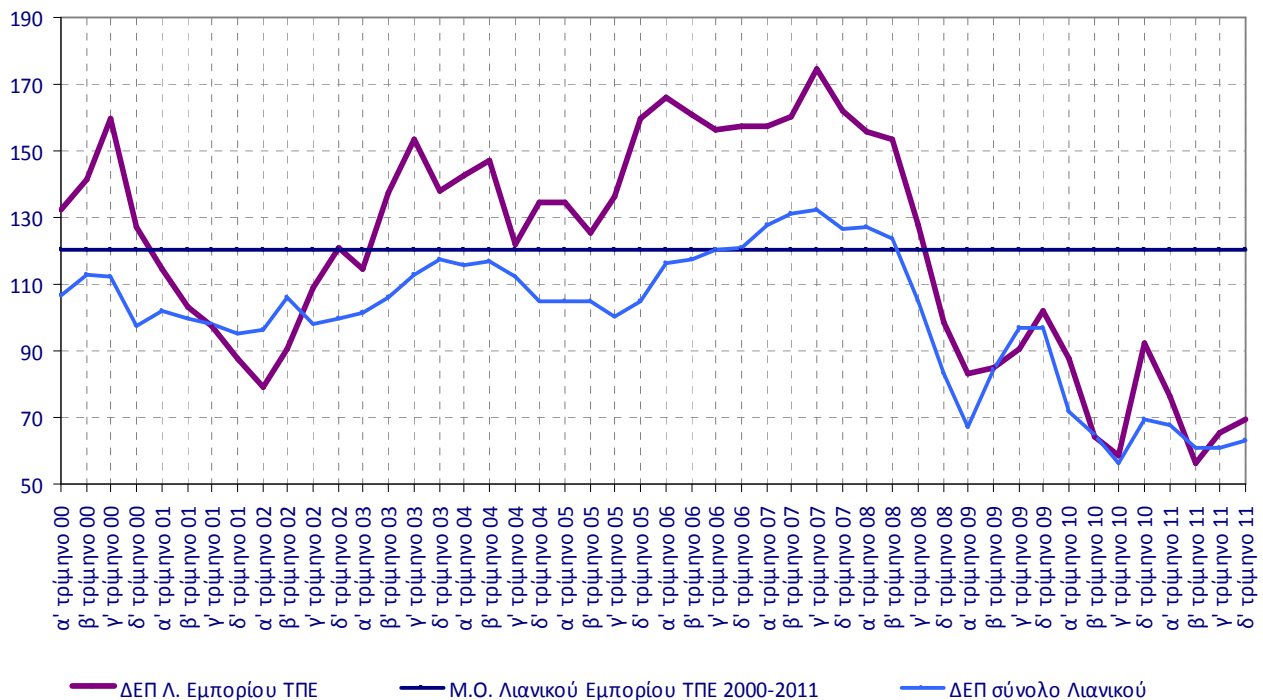
3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ

Ο **Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ αυξάνεται εκ νέου το τέταρτο τρίμηνο του έτους** και διαμορφώνεται στις 69,4 μονάδες, από 65,4 μονάδες το γ' τρίμηνο και την ιστορικά χαμηλή επίδοση των 56,2 μονάδων το β' τρίμηνο του έτους. Ο μέσος όρος για την περίοδο 2000-2011 είναι σχεδόν διπλάσιος (120 μονάδες) του δείκτη από το μέσο όρο του 2011. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της έντονης ύφεσης στην οποία έχει εισέλθει ο τομέας τα τελευταία δύο χρόνια και ειδικά το 2011. Σε σχέση με την αντίστοιχη επίδοση του συνόλου των κλάδων του Λιανικού Εμπορίου (63,1 μονάδες), οι προσδοκίες του τομέα ΤΠΕ βρίσκονται ελαφρώς υψηλότερα το τέταρτο τρίμηνο του έτους, παρόλο που σε γενικές γραμμές οι δύο δείκτες καταγράφουν παραπλήσιες τιμές, με λίγες αποκλίσεις τα τελευταία τρία έτη.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ είναι συνάρτηση των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων, των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων και των προβλέψεων για τις πωλήσεις τους προσεχείς τρεις μήνες. Τα στοιχεία των επιμέρους αυτών δεικτών παρατίθενται αναλυτικά παρακάτω. Συγκεκριμένα, **η μεγάλη πτώση των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων αντισταθμίζεται από τα μειωμένα αποθέματα και τις λιγότερο αρνητικές προβλεπόμενες πωλήσεις.**

Διάγραμμα 3. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ και στο σύνολο του Λιανικού Εμπορίου (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

β. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο πωλήσεων

Κατακόρυφη πτώση σημειώνεται στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων του τομέα Λιανικού Εμπορίου ΤΠΕ σχετικά με τις πωλήσεις τους το τελευταίο τρίμηνο, αφού το ήδη έντονα αρνητικό ισοζύγιο θετικών/ αρνητικών απαντήσεων διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα το τέταρτο τρίμηνο του 2011, στις -75 μονάδες (από -47 μονάδες το τρίτο και -72 μονάδες το δεύτερο τρίμηνο). Το συντριπτικό 78% (από 65%) των επιχειρήσεων δηλώνει πτώση στις τρέχουσες πωλήσεις του και μόλις το 3% (από 18%) αναφέρει άνοδο.

γ. Εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων

Ως προς τις εκτιμήσεις των εμπορικών επιχειρήσεων του τομέα για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων τους, το σχετικό ισοζύγιο ποσοστών των απαντήσεων των επιχειρήσεων του τομέα καταγράφει σημαντική υποχώρηση το τέταρτο τρίμηνο του 2011 -γεγονός το οποίο υποδηλώνει

ότι οι όποιες πωλήσεις τροφοδοτήθηκαν κυρίως από τα αποθέματα - και διαμορφώνεται στις +5 μονάδες (από +31). Το 16% των επιχειρήσεων (από 34%) δηλώνει διογκωμένα για την εποχή αποθέματα και ένα 11% αναφέρει το αντίθετο.

δ. Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες

Οι επιχειρήσεις του τομέα Εμπορίου ΤΠΕ εμφανίζονται ελαφρώς λιγότερο απαισιόδοξες το δ' τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο όσον αφορά τις προβλέψεις τους για το επίπεδο των πωλήσεων τους προσεχείς τρεις μήνες. Έτσι, το υπό εξέταση τρίμηνο του 2011, το 45% των επιχειρήσεων αναμένει μείωση των πωλήσεών τους (από 42% το γ' τρίμηνο), όταν αντίθετα το ποσοστό που προβλέπει άνοδο αυξάνεται στο 19% (από 3%). Το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -26 μονάδες, κατά 13 μονάδες υψηλότερα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο του έτους, αλλά σημαντικά χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-11 μονάδες).

Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για τις πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς 3 μήνες	Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-37,6	-19,3
β' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-54,9	-14,8
γ' τρίμηνο 09	-51,9	-2,9	-8,1	-55,9	-9,3
δ' τρίμηνο 09	-39,7	20,5	-5,5	-47,4	-9,9
α' τρίμηνο 10	-42,4	-0,7	10,6	-62,9	-9,3
β' τρίμηνο 10	-50,2	-49,4	19,8	-37,2	-40,6
γ' τρίμηνο 10	-64,2	-51,0	20,6	-33,0	-31,1
δ' τρίμηνο 10	-31,5	-10,6	-0,2	-30,9	-35,4
α' τρίμηνο 11	-58,6	-32,7	-4,6	-48,3	-53,4
β' τρίμηνο 11	-71,6	-41,9	28,1	-27,0	-55,5
γ' τρίμηνο 11	-46,7	-39,1	30,8	-27,2	-19,7
δ' τρίμηνο 11	-74,9	-25,8	4,7	-31,2	-16,6

*Ποσοστά επιχειρήσεων, σταθμισμένα με την απασχόληση

Πηγή: IOBE

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Το ισοζύγιο των τιμών στις επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου του τομέα παραμένει αποπληθωριστικό κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους και διαμορφώνεται στις -31 μονάδες (από -27 μονάδες το τρίτο τρίμηνο), ενώ την ίδια περίοδο πέρυσι βρισκόταν σε παραπλήσια επίπεδα. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 31% προβλέπει μείωση των τιμών το επόμενο διάστημα, ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένουν άνοδο παραμένει μηδενικό και αυτό το τρίμηνο.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Οι προβλέψεις σχετικά με την απασχόληση τους επόμενους μήνες είναι σταθερά δυσμενείς από το β' τρίμηνο του 2010 και μετά. Κατά το δ' τρίμηνο του 2011 σημειώνουν όμως μικρή βελτίωση, για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο, μετά τα ιστορικά χαμηλά του πρώτου εξαμήνου του έτους. Έτσι, το αρνητικό ισοζύγιο του προηγούμενου τριμήνου αμβλύνεται ελαφρά και διαμορφώνεται στις -17 μονάδες (από -20 μονάδες). Καμία επιχείρηση για πάνω από δύο έτη δεν προβλέπει άνοδο της απασχόλησης βραχυπρόθεσμα, ενώ η συντριπτική πλειονότητα (83%) αναμένει σταθερότητα το επόμενο διάστημα.

4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ

α. Επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ

Πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία ΤΠΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και διαμορφώνεται στις 58,4 μονάδες (από 65,2 το τρίτο τρίμηνο), στα ίδια επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά. Ο δείκτης στο σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων είναι σημαντικά ανώτερος του δείκτη του τομέα, στις 71,6 μονάδες - σε χαμηλότερα όμως επίπεδα σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο - γεγονός άλλωστε αναμενόμενο, αφού μόλις το 10% των απασχολουμένων του τομέα ΤΠΕ ανήκουν στον κλάδο της Βιομηχανίας.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο ΤΠΕ είναι συνάρτηση των *εκτιμήσεων για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, των εκτιμήσεων για το τρέχον επίπεδο των αποθεμάτων και των προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς τρεις μήνες*. Η πτώση του δείκτη το τέταρτο τρίμηνο **εκπορεύεται από την κατακόρυφη άνοδο των αποθεμάτων, αφού οι άλλοι δύο αρνητικοί δείκτες αμβλύνονται σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο**.

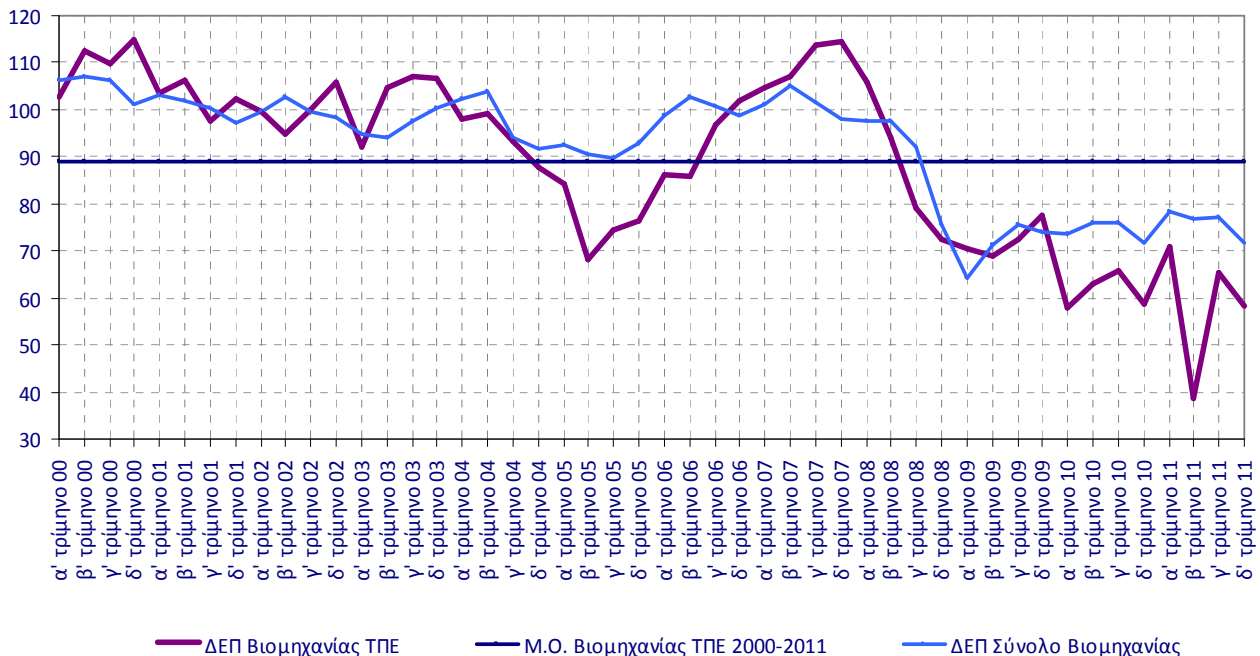
β. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης

Σχετικά με το επίπεδο των παραγγελιών τους το τελευταίο τρίμηνο, αισθητά λιγότερες (38%) είναι οι επιχειρήσεις του τομέα Βιομηχανίας ΤΠΕ το τέταρτο τρίμηνο του 2011 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (69%), οι οποίες δηλώνουν δυσαρέσκεια. Το σχετικό ισοζύγιο ποσοστών διαμορφώνεται έτσι στις -29 από -38 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο, χαμηλότερα πάντως σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοση (-20 μονάδες).

γ. Εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες

Κατακόρυφη είναι η άνοδος στις εκτιμήσεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων του τομέα για το επίπεδο των αποθεμάτων, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, στις +61 μονάδες (από +17). Το ύψος των αποθεμάτων κρίνεται ιδιαίτερα υψηλό από τις επιχειρήσεις του τομέα τα τελευταία δύο χρόνια, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρουν αποκλιμάκωση των αποθεμάτων τους να είναι σταθερά μηδενικό την τελευταία διετία.

Διάγραμμα 4. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ΤΠΕ και στο σύνολο της Βιομηχανίας (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

δ. Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

Μετά τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του δεύτερου τριμήνου του 2011, οι προβλέψεις για την παραγωγή το επόμενο τρίμηνο από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις του τομέα, βελτιώνονται τόσο κατά το τρίτο όσο και κατά το τέταρτο τρίμηνο του έτους. Έτσι, το σχετικό ισοζύγιο του δ' τριμήνου διαμορφώνεται στις -17 από -31 μονάδες το γ' τρίμηνο, με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις (από 62%) να αναμένουν υποχώρηση της παραγωγικής δραστηριότητάς τους και ένα 11% να προσδοκά άνοδο (από 31%).

ε. Προβλέψεις για τις τιμές

Ως προς τις προβλέψεις των τιμών των βιομηχανικών επιχειρήσεων ΤΠΕ, το τέταρτο τρίμηνο του 2011 οι προσδοκίες των επιχειρήσεων παραμένουν αποπληθωριστικές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -15 μονάδες (από -21 μονάδες το τρίτο τρίμηνο του έτους), στα ίδια

επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά. Το 15% των επιχειρήσεων αναμένει μείωση τιμών το επόμενο διάστημα και το συντριπτικό 85% προσδοκά σταθερότητα.

στ. Προβλέψεις για την απασχόληση

Οι διακυμάνσεις στο δείκτη προσδοκιών της απασχόλησης είναι έντονες στις μεταποιητικές επιχειρήσεις του τομέα, γεγονός όμως το οποίο εξηγείται από το χαμηλότερο ποσοστό εργαζομένων στο συγκεκριμένο τομέα σε σχέση με το σύνολο ΤΠΕ. Έτσι, το δ' τρίμηνο του έτους, ο σχετικός δείκτης κερδίζει έδαφος και διορθώνεται στις -30 μονάδες (από -80 μονάδες το γ' τρίμηνο και -3 το β' τρίμηνο). Τα 3/10 των επιχειρήσεων αναμένουν μείωση στις θέσεις εργασίας του τομέα το επόμενο διάστημα, ενώ καμία επιχείρηση από το γ' τρίμηνο του 2008 δεν αναμένει άνοδο της απασχόλησης.

Τρίμηνο	Διαφορά (ισοζύγιο) θετικών αρνητικών απαντήσεων* (+/-)				
	Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3 μήνες	Εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων τους τελευταίους 3 μήνες	Προβλέψεις για τις τιμές τους προσεχείς 3 μήνες	Προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς 3 μήνες
γ' τρίμηνο 08	-36,7	-2,6	0,0	31,7	0,0
δ' τρίμηνο 08	-24,2	-35,9	0,8	-5,3	-4,6
α' τρίμηνο 09	0,0	0,0	0,0	-14,4	-73,6
β' τρίμηνο 09	0,0	-9,6	9,6	-7,0	-82,8
γ' τρίμηνο 09	-61,8	-2,7	-2,6	-0,9	-7,9
δ' τρίμηνο 09	-47,1	5,2	3,2	-1,1	-1,2
α' τρίμηνο 10	-46,7	-6,4	56,6	-13,9	-4,4
β' τρίμηνο 10	-61,2	12,8	44,3	-7,8	-25,4
γ' τρίμηνο 10	-49,0	16,2	51,0	-6,5	-3,0
δ' τρίμηνο 10	-20,0	-14,6	72,6	-15,4	-3,5
α' τρίμηνο 11	17,6	-29,7	54,5	-9,9	-42,2
β' τρίμηνο 11	-16,0	-82,8	73,5	-10,3	-3,1
γ' τρίμηνο 11	-37,7	-30,9	16,9	-21,4	-80,5
δ' τρίμηνο 11	-29,1	-17,5	61,2	-15,3	-29,6

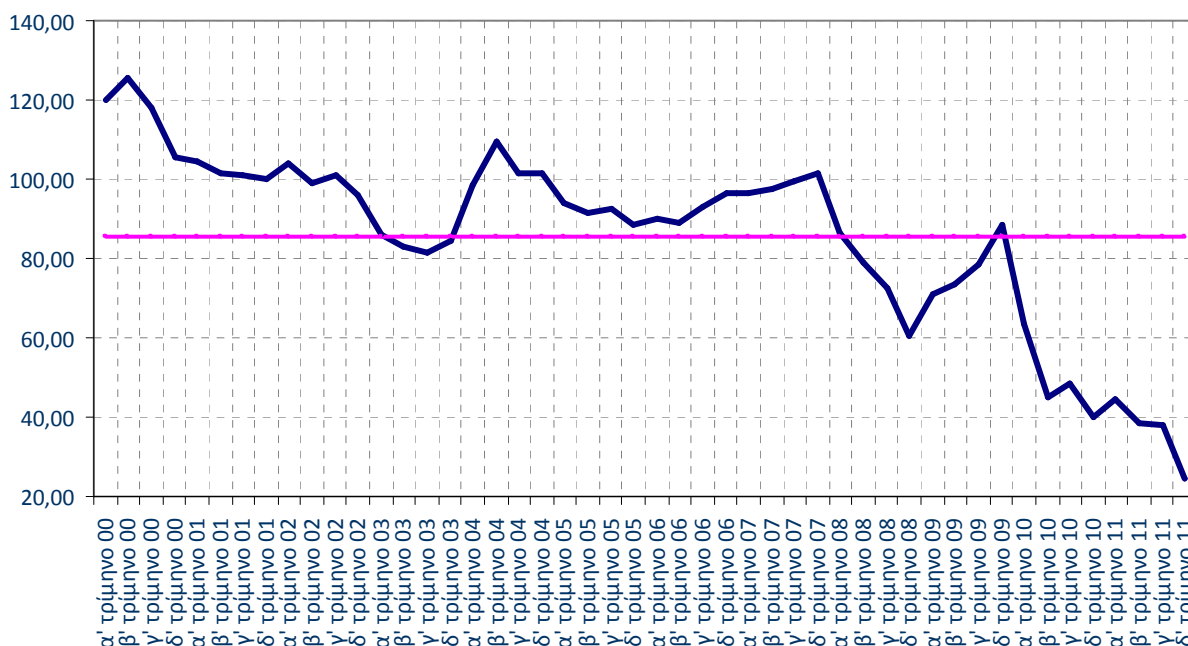
*Ποσοστά επιχειρήσεων, σταθμισμένα με την απασχόληση

Πηγή: IOBE

5. Καταναλωτές²

Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** υποχωρεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα το τελευταίο τρίμηνο του έτους. Η εξαιρετικά δυσμενής πορεία της καταναλωτικής εμπιστοσύνης αντικατοπτρίζει την ανασφάλεια και το διάχυτο φόβο των νοικοκυριών για την εξέλιξη της οικονομίας. Οι μειώσεις των μισθών και οι επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις που συρρικνώνουν το πραγματικό εισόδημα, η εντεινόμενη ανεργία και τα εξαγγελθέντα διαρθρωτικά μέτρα που δεν εφαρμόζονται πλήρως, συνετέλεσαν στην εξάντληση των αποθεμάτων αισιοδοξίας των πολιτών και στην επιδείνωση του οικονομικού και κοινωνικού κλίματος. Οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν εδώ και δύο περίπου έτη οι πιο απαισιόδοξοι Ευρωπαίοι. Από τα επιμέρους στοιχεία του δείκτη, δηλαδή τις *προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση* και τις αντίστοιχες για την *οικονομική κατάσταση της χώρας*, την *πρόθεση για αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο* αλλά και τις προβλέψεις για την *ανεργία*, όλα έχουν επιδεινωθεί σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Διάγραμμα 5. Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης τριμήνου (έτος βάσης 2002)

Πηγή: IOBE

² Η καταναλωτική εμπιστοσύνη δεν σχετίζεται αποκλειστικά με τον τομέα ΤΠΕ, αλλά εκφράζει τη συνολική αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών και υπό αυτήν την έννοια είναι ενδεικτική του κλίματος στην πλευρά της ζήτησης.